

مدیریت ریسک و بیمه باغبانی در ایران و جهان

سید ابوالفضل جوادیان^۱

۱- عضو هیئت مدیره صندوق بیمه کشاورزی

چکیده

فعالیت در بخش کشاورزی به علت اتکای زیاد به طبیعت و وابستگی آن به عوامل و شرایط جوی و محیطی، فعالیتی همراه با ریسک محسوب می شود. تولید کنندگان این بخش همواره با خسارات ناشی از بروز حوادث قهری و بلایای طبیعی روبه هستند و زندگی اقتصادی آنها در معرض خطرات جدی قرار دارد، به طوری که این امر موجب می شود کشاورزان، باغداران و بطور کلی بهره برداران همواره نگران بازپرداخت هزینه های مختلف تولید و حتی هزینه های ضروری زندگی و معاش خود باشند. از این رو بقا و دوام فعالیت های تولیدی در این بخش نیازمند حمایت های جدی از تولید کنندگان و سرمایه گذاران این بخش است. در بین سیاست های مختلف حمایتی، بیمه محصولات کشاورزی، به عنوان راه حل مفید و مناسب جهت مقابله با این خطرات همواره مورد توجه و تاکید بوده است. بر اساس گزارش ۲۰۱۵ فائو سهم بلایای آب و هوایی نظیر سیل، خشکسالی و طوفان ۲۵ درصد از کل خسارت و زیان در بخش کشاورزی است. از ۷۸ بلایای بررسی شده ۴۳ درصد خسارت و زیان در زیربخش محصولات کشاورزی و ۳۳ درصد آن در بخش دام می باشد.

صندوق بیمه کشاورزی ایران در حال حاضر برای بخش باغبانی فعالیت های خود را در سه سبد بیمه ای محصولات باغی (۴۵ مورد) و تنه درختان باغی (۱۵ مورد) فعالیت خود را گسترش داده است. بر اساس گزارش سال ۲۰۱۰ بانک جهانی ایران جزء ده کشور برتر در بیمه کشاورزی است و در آسیا جزء سه کشور برتر می باشد. همچنین براساس همین گزارش از نقطه نظر ضریب نفوذ بیمه در آسیا پس از ژاپن در رتبه دوم قرار دارد.

از نظر حق بیمه دریافتی و غرامت پرداختی بیمه باغبانی بزرگترین سهم را در سبد بیمه محصولات کشاورزی کشورمان به خود اختصاص داده است. در طول سالهای اجرای بیمه همواره محصولات مختلف باغی از عوامل خطر مختلف خسارت دیده اند که بیشترین خسارتهای وارده به باغات کشور ناشی از عامل خسارت سرما و یخبندان بوده که بیش از ۶۵٪ غرامتهای پرداختی را به خود اختصاص داده است و سپس عامل خطر باران های مداوم و بی موقع، خشکیدگی خوشه خرما در رتبه های بعد قرار دارند. منابع ریسک در کشاورزی متنوع بوده و می توان به ریسک تولید، ریسک قیمت یا بازار، ریسک مالی، ریسک نهادی، ریسک انسانی و غیره اشاره نمود. بسته به نوع ریسک، شناخت از ریسک و درکی که بشر از ریسک ها دارد برخورد های مختلفی با آن می نماید که می توان به پیشگیری از ریسک، تعدیل ریسک، پذیرش ریسک، اجتناب از ریسک، انتقال ریسک، مدیریت و کاهش ریسک در باغات نام برد. رتبه بندی ریسک تولید ناشی از عوامل قهری در باغات بیمه شده کشور نشان می دهد که استان های اردبیل و کردستان بیشترین ریسک تولید محصول را در کشور دارا هستند و کمترین ریسک به ترتیب مربوط به استان های مازندران و مرکزی می باشد. همچنین صندوق بیمه جهت کاهش ریسک و توجه به ضرورت مدیریت در بخش باغبانی بیمه های پوششی را در محصولات اصلی پیش بینی نموده است. مدیریت ریسک یک روش فعال و پیشگیرانه است که به منظور کاهش وقوع اثر ریسک اجرا می گردد به عبارت دیگر مدیریت ریسک به معنی حذف خطر نیست. زیرا خطرها به رغم همه اقدام های پیشگیرانه و احتیاط هایی که صورت می گیرد، گاهی خسارت های زیانباری پدید می آورند، بنابراین آنچه اهمیت دارد، رفتاری است که کشاورزان و باغداران باید در هنگام روبه رو شدن با خطر از خود نشان می دهند، این رفتارها باید به گونه ای باشد که نگرانی ها و احساس ناامنی کشاورزان را کاهش دهد یا از بین ببرد.

کلمات کلیدی: بیمه باغبانی، ریسک در بیمه باغبانی، بیمه باغبانی در ایران، بیمه باغبانی در جهان، بیمه پوششی، مدیریت ریسک

